

Запознах се с епископ Атанасий Йевтич през далечната 2003 г. на една богословска конференция. От няколко години четях книгите му и всяка дума, фраза и изречение в тях разгаряше в мен ероса за богословието. И всяка нова страница ме доближаваше до тайната на богословстването, до ума на отците. А това означава да четеш и да усещаш, че вървиш по пътища, които водят към тази тайна и те призовават да ѝ се посветиш. С една дума – четеш богословие, което храни и което носи незаличимите следи на величествената личност, която богословства. А личността се открива в срещата...

През онази 2003 г. беше първата ми среща с владика Атанасий лице в лице. Беше една от онези срещи, които никога не се забравят и оставят дълбоки следи в ума и сърцето, остават свидетелство за нещо духовно значимо. Това беше и свидетелство за автентично богословие – живо, вдъхновено, ологосено; усещаш богословие „освежено“ от благодатта на Духа. Беше богословие, което изцелява интелектуалната немощ и мистагогийно въвежда ума към тайната на истинското богопознание. Беше богословие, което смирява претенциозността на учеността и става богочовешка „мяра“ за автентичния екзистенциален порив на сърцето. В тази първа среща усетих богословието като живо свидетелство, като глас от тайнствено събеседване... И владика Атанасий ме прие за свой събеседник малко по-късно, през 2006 г., прие ме да беседваме за богословие лице в лице. Така беше и през следващите години.

Говорехме за богословие часове наред и в отговора му на всеки мой въпрос усещах вдъхновението на библейските пророци и духа на апостолите, усещах мъдростта на отците. Да, владика Атанасий говореше с ума на отците, водеше ме по техните пътища. Тогава осъзнах, че той не просто говори за отците, а беседва с тях и те кани да се включиш в това събеседване. А беседата винаги беше на една и съща тема: Онзи, Който е същият вчера, днес и вовеки - Богочовекът Христос, Църквата, Литургията, подвигът на живота в Христа... И целта на всеки разговор, на всяко богословско слово беше същата: Христос да стане богочовешка мярка на нашия живот, на нашия ум, на нашите чувства, на нашата воля, на целия ни живот и отношение с Бога и с другите...

Да, владика Атанасий беше и ще остане човек на Църквата. Във всяка негова дума, във всеки жест, във всяка постъпка прозираше онази тайнствена богочовешка и църковна логика, която той въплъщаваше по неповторим начин. Когато се шегуваше или играеше футбол, когато реагираше бурно или утешаваше благо, той просто търсеше пътищата, по които да се доближи до другия, да го въведе в Истината и живота на Църквата. В търсенето на богочовечността епископ Атанасий имаше изтънчения усет за истински човешкото. Той умееше да създава близост, беше безкрайно чувствителен за радостите и болките на обикновения човек, за онова природно, битово, народно, което често ни се изплъзва от псевдоинтелектуалния снобизъм, който той не понасяше. Беше носител на онази здрава православна духовност, която виждаше цялото творение като твърде добро, защото го виждаше принасяно на Бога в Литургията, в Евхаристията. И воден от този свой евхаристиен поглед към света, владика Атанасий богословстваше десетилетия наред за Литургията като сърцевина на нашето християнско битие и живот, и то все така като беседваше с отците. С една дума, той живееше и богословстваше по органичен начин, живееше своята църковна идентичност съборно, вселенски. С една дума, той ходеше по стъпките на апостолите, говореше с вдъхновението на пророците, свидетелстваше с мъдростта на църковните отци. Владика Атанасий имаше дара да живее и богословства в Богочовека Христос, но никога не го пазеше само за себе си, а щедро го раздаваше на всеки, който може да понесе този подвиг, да приеме това посвещение. Беше приел този дар от своя духовен отец св. Юстин Челийски и също като него остана верен човек на Богочовека Христос. И като човек на Богочовека беше свободен човек, имаше истинската свобода в Христа. Да, Владика Атанасий беше истински свободен човек! Беше човек на изненадата, на неочаквания жест, готов във всеки момент да поеме риска да бъде духовно „експлозивен“ в Духа. Имаше дара да премахва всяка бариера, да направи „пробив“ към другия, да осъди всеки формализъм и фалш, да изобличи всеки тесногръд зилотизъм и надменен псевдоинтелектуален снобизъм. Да, беше готов на всичко това заради свободата в Христос, заради Истината, която наричаше с думите на св. Йоан Златоуст „стълб и крепилото на Църквата“. Имаше харизмата да разруши всяка преграда, всеки стереотип и предразсъдък и в същото време да благоговее и ревностно да отстоява добрия залог на Преданието, да се бори за истината в Христос. Беше готов да стане юродив ради Христа, за да свидетелства за Истината (= Христос) и да я доближи до всеки от нас – от епископа и професора до най-малкото дете.

Да, владика Атанасий беше свободен да богословства смело и дръзновено и едновременно с това да обича по неговия дълбок и искрен начин. Той беше свободен дори от себе си и умееше да ни пази от себе си, за да ни насочи единствено към Христос. Говореше с гласа на Църквата, с гласа на отците, но не за да ни доближи до

себе си, но не за да слушаме него, а за да слушаме само и единствено Христос и Неговите приятели – светиите и отците на Църквата. Умееше да бъде снизходителен към немощните в богословието, но беше безкомпромисен към всяка подмяна, към всяко изкуствено мъдруване, към всяко лукавство на този век, към всяка неистина. Той беше въплъщение на евангелския принцип: истината ще ви направи свободни.

Да, владика Атанасий беше свободен в Истината! И тъкмо защото беше свободен, той беше динамичен човек. Той беше човек на динамиката, на подвига, на непрестанното преодоляване на всяка статичност, пасивност, застой. За него животът беше динамика, а динамиката – живот! Остана докрай динамичен и отворен човек и учеше и другите да живеят свободата в Христос по един динамичен начин ...

Да, владика Атанасий живееше дара на свободата в Христа и се бореше да ни да направи свободни от псевдобогословското, от псевдодуховното, от псевдоцърковното, от всеки опит да налагаме нашите мерки. Именно тази негова свобода го правеше събеседник на отците... Сега си давам сметка, че заглавието на една от неговите книги „По пътищата на отците“ звучи като програма, и тази „програма“ владика Атанасий изпълни по величествен начин. Животът му беше ходене по пътищата на отците и непрестанно събеседване с тях подобно на Лука и Клеопа, които разговаряха с Христос по пътя за Емаус. И пак подобно на тях, винаги довеждаше разговора за преломяването на хляба, до тайнството на Литургията. В същото време той винаги търсеше нови и нови събеседници - да ги посвети в тайнството на този безкраен диалог с отците и, в крайна сметка, да ги направи свои и техни сътрапезници. Във всеки от нас той виждаше потенциален нов събеседник по темата за Богочовека Христос и го правеше актуален сътрапезник на небесноземната трапеза на Евхаристията. Достатъчно е само да пожелаеш да се посветиш. И владика Атанасий въвеждаше в такъв разговор, в който да бъдеш истински свободен за срещата и прегръдката на Богочовека Христос. Умееше да „разшири“ умовете и сърцата на своите слушатели и читатели.

Да, имаше дара да освобождава, но и да възпитава в отговорност – в отговорност към Църквата, към Истината = Христос. Този дар ни остави като наследство, като добър залог, като завет...

Вчера се представи пред Господа един от най-великите богословски умове на нашето време! Представи се пред Господа един от днешните велики вселенски учители на Православната Църква! Владика Атанасий завърши земния си подвиг и се пресели във вечния живот, за да продължи да беседва с отците на Църквата в прегръдката на Христос, за която толкова обичаше да говори. Пресели се във вечността, за да продължи да бъде достоен сътрапезник на трапезата на вечната Евхаристия, но ни остави поканата да бъдем достойни сътрапезници още тук и сега... Остави ни и несметно богословско богатство от хиляди страници „записки“ от своето дългогодишно беседване с отците. Остави ни и завет: да бъдем верни човеци на Богочовека Христос и да бъдем достойни събеседници на приятелите Христови. Остави ни десетки книги, лекции, беседи, проповеди, но и спомена за неповторимите лични срещи с него лице в лице. А в Христа Господа тази вечна памет е и надежда за есхатологичната ни среща в Царството Божие като приятели Христови, като събеседници, като сътрапезници... заедно с него в прегръдката на Богочовека Христос! Сега ни остава вечната памет за неповторимата личност на владика Атанасий, за великия духовник с богоозарен вселенски ум и с препълнено от любов сърце. Вечна да бъде паметта на верния човек на Богочовека Христос, на човека на Църквата Христова – епископ Атанасий!

In memoriam

Написано от Свилен Тудеков
Петък, 05 Март 2021 20:57

Благодарим ти, владико!
Дълбок поклон и нека Бог даде блажен покой на душата ти!

05.03.2021 г. {jcomments off}